

Vitéz Kiss László csendőr alezredes.

Szül: 1898.május 23-án Nagyváradon, anyja neve: Jeskófalvi Beliczay Izabella, apja Kiss László főhadnagy nagyváradai csendőr szárnyparancsnok.

Hat leány és egy fiú testvére volt, öccse 1925-ben a Ludovika akadémián halt meg.

1916-ban Pozsonyban érettségizik, a 13. Honvéd gyalogezrednél kap újonckiképzést. Apja ekkor már ezredes, a pozsonyi csendőrkerület parancsnoka.

Harctéri szolgálat, kitüntetései: Nagy Ezüst Vitézségi Érem, Signum Laudis a vitézségi érem szalagján, Károly csapatkereszt. 1918.decemberben jelentkezik csendőrtiszti tanfolyamra.

A családot a csehek kitoloncolják Pozsonyból, így kerülnek Szentesre. Apja Budapesten a csendőrségi Szolgálati utasítás szerkesztő bizottságának elnöke, 1922-ben tábornoki címet kap, majd nyugdíjba vonul.

Tiszti tanfolyam a Böszörményi úti csendőrlaktanyában. A debreceni kerület nagyvárad szárnyához kerül, Élesden próbaszolgálatos.

Parancsnokai: Barényi Ferenc szds és Paksi Kiss Tibor fhdgy. A TK bukása után 4 hónap a tanfolyam folytatása Budapesten.

Beosztott tiszt 1920-21-ben Zalaegerszegen, járási csendőrparancsnok Sopronban 1921-22-ben. A népszavazás idején Sopronban és Ágfalván, utána Körmenten a felkelő mozgalom leszerelésében vesz részt.

1922. tavaszán Szentesre helyezik, 1924-ben Budapest, csendőrtiszti lovaglós tanfolyam. / a csendőrség felügyelője Száhlender altbgy/

Szentesen szárnyparancsnok-helyettes, 1925-ben vitézzé avatja a Kormányzó / Bp. MOVE-pálya/

1927. nyarán Szombathelyre helyezik az őrsparancsnok képző iskolához oktatótisztnak.

Cegléden századosként a csendőrlovas osztály lovas kiképző szakasz parancsnoka.

Kiskunhalason 1931. őszétől századparancsnok. /Kacs Kovics Balázs itt szolgál alatta/ A csendőrség felügyelője ekkor Szinay altábornagy.

1940. tavaszán nevezik ki a halasi csendőrszárny parancsnokává.

Nyár végén erdélyi bevonulás, majd őrnagyi kinevezés, 41 januárban a kolozsvári csendőrkerület csendőrei részére sítanfolyamot vezet.

41 tavaszán két hónap helyettesítés Zilahon.

41.június 22.után néhány nappal Nagybánya felett egy repülőgép két bombát dobott /ugyanaznap amikor Kassát bombázták/

42 augusztusban Budapestre vezénylik törzstiszti tanfolyamra, 42.december 22-n kinevezik Székelyudvarhelyre osztályparancsnoknak./24 őrs két százados szárnyparancsnokkal, alig kétszáz ember/ a második Székelykeresztúron. Az udvarhelyi szárnyparancsnoka Ötvös szds, a székelykeresztúri Vincze szds. 43 január 27-n született első fia.

44 Húsvétkor, március közepén hargitai sítúráján éri a hír: "német csapatok megszállták Magyarországot. Nem szabad ellenállást tanúsítani!" Májusban Jasi előtt állt a front.

Udvarhely megyében zsidó tábor –tekintettel a kis létszámukra- nem létesült, a zsidókat Marosvásárhelyre kellett kísérni és a rendőrségnek átadni.

Augusztus 21. a románok árulása. Udvarhely megye dél-délnyugati határa hat határvadász és hat csendőrőrs a románokkal szemben, sem erődítés sem harci erő. Egy géppuskás és egy aknavető szakaszt /százhusz honvédet kap/.

Udvarhelyt szeptember 12-n hagyták el, Ötvös szds Farkaslakán az ott gyülekező csendőr és határőr csoportokból nem századot alakított, ahogy az utasítás szólt, hanem szélnek eresztette őket, s ő maga is eltűnt.

Település Szászrégenbe, ott a csíki és háromszéki visszavonulókból zászlóaljot szervez a kolozsvári hadtest kötelékében.

Október 15-én tiszti gyűlés Aranyosmeggyesen, ahol Vértes vk.szds kijelenti: Horthy beállítottsága-öreg kora és németellenessége- zavaró körülmény.

Visszavonulás. Dombrád, Sárospatak, Miskolc, Eger. Vértes utasítása: a zászlóaljjal vonuljon Budapestre, jelentkezzen a BM csendőrségi osztályán.

A BM csendőrosztály vezetője Beöthy ezredes közli, hogy a zászlóaljnak Budapesten kell maradnia, elszállásolás a hűvösvölgyi Bólyai Akadémián. Létszámát kiegészítik egy Bereg megyéből érkezett csendőrszázaddal 700 főre. A Bólyaiban találja a besztercei csendőrzászlóaljat Pásztói Ernő alez parancsnoksága alatt. A Pestre érkezés első napjaiban a csendőrség felügyelőjének ügyésze telefonon keresi, hogy Ötvös szds ügyében meg kívánja hallgatni, aki Udvarhelyről meglépve a debreceni honvéd kórházba feküdt be derékfájdalmakra hivatkozva, de a csendőrfelügyelőség közben Szombathelyre költözött.

Részt vesz a körülzárt Budán a harcokban, február 2-án a csendőrlaktanyába vonulnak vissza. /Vicsay fhdgy és emberei nem térnek vissza, Vicsayt az oroszok kivégzik/ A laktanya épületeinek nagy részében Csete szds egységén kívül ruszin munkaszolgálatosok voltak. Zalasdy indítványozta, hogy adják meg magukat. 45 február 5-én a csendőrlaktanya a csendőrlaktanya óvóhelyéről feljőve esnek fogságba. Lajos János fhdgy és többek jelentkeztek a németek elleni harcra és még sok csendőr, felfegyverezték őket a németek ellen, de nem vetették be és ők is csak a Szovjetúnióban fogolytáborban kötöttek ki.

Uzmani táborba került.

49.december 7-én Nyíregyháza Sóstóra érkezés, újra bevagonírozták, Budapest Mosonyi utcai volt toloncház, Fő utca vizsgálati fogság. 51.október 17-én háborús bűnökért 12 évre ítélik. /dr.Andó Ferenc hb örgy/ fellebbezés során nyolc évre mérséklék a büntetést.

Székesfehérvár katonai börtön. 56-ban szabadul, Esztergomba Anna húgához jön /Szénássyné/ Itt él Rummy ezredes is, akivel Oroszországban egy táborban voltak és egy másik ezredes Márianosztráról. 57.március 27-én éjjel ismét elviszük a gyűjtőbe majd Vácra. 59.májusban szabadul. 59.szeptemberben találkozhat az addig Nagybányán élő családjával. /kisebbik fiát addig nem is ismerhette/ Fizikai munkásként dolgozott. Nyugdíjba csak nyolcvanhárom éves korában tudott menni.

Az Országgyűlés 1990.március 14-i ülésén az 1945. és 1963. közötti törvénysértő elítélések semmissé nyilvánításáról beterjesztett törvényjavaslatot a képviselők nagy többsége elfogadta. Kiss László is kilencvenkét évesen érhetette meg, hogy visszakapja elorozott becsületét, de elrabolt éveit már soha , senki nem adhatja vissza neki.

Az életéről Pálfalvi Nándor írt könyvet, mely a Hálózat KFT kiadásában jelent meg 1990-ben. Vitéz Kiss László csendőr alezredes 1992.-ben meghalt.

v.Szendrő Péter